

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSAI**

Hirdetési díj:
Négy kasásos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
irdetéseknél alku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatásért 30 kr.

A tisztelt vármegyházból.

Debreczen, febr. 18.

A híres hajdu-ország valóban azellentétek földje. Mint ellenzéki vármegye rég óta a megátalkodott kuruczok lisztájában van felvéve, a babod' dala választja az országos képviselőit is mindig, mégis sárgabb-feketébb, pecsovicsabb festésű vármegyháza nincsen talán a szomorú nevű, szomorú hírű Sopron vármegyének sem, mint a hol épen a kurucz hajduk tanácskoznak?

Ebbe a vármegyházba, ellehet mondani, igazán legjobb, ha gerincz nélkül, földig meghajolva lép be az ember, mint csak a napkirály, a selyem szoknyás Mikádó országában szokásos az? . . . De még legjobb, ha füleibe vatat dug, hogy ne halljon, szeméire, fekete pápaszemet akaszt, hogy ne lásson, amikor rakják a malomköveket az ellenzéki vármegye mellére, amíg nem behorpad az s nyírott bajusszu, göthös ficsur lesz az erőtől duzzadó daliából, köhögve a vért, erkölcsileg, anyagilag elerőtlenedve, készséges szolgájaként alacsonyodván így minden hatalomnak . . . Csak egy-egy vármegyei ülést kell elfogulatlanul végig nézni, hogy fogalmat alkethassunk az elvek ama súlyosságáról, mely manapság az ellenzéki Hajdu-vármegyében malmok alatt úgy, mint kaszinókban ahogy uralkodik! . . .

A kormánypart az egy egész atyafiságot képez, mely egy árva malacot sem ölhet le a czimborái nélkül; de az ellenzékiek törődnek is a vármegye ügyei-

vel, csak annyit is, mint amennyit egy mákszem be takar?

Ha Hadház megfélebbezi a törvénytelen községi választást, hát intézze is el maga az a jó Hadház, tartják például a nánásiak kiknek, úgy látszik csak akkor kedves az ellenzéki atyafiság, ha országos képviselőt kell választani no hála Istennek hogy még legalább akkor összetartanak? . . . Nem különben gondolkozik a bősörményi, szoboszlai független magyar is — nem a mi érdekünk, mondják ezek a kicsiny hitű politikusok, kik így nembánomsággal maguk is a közösügyes vasfáké párt kezeire dolgoznak, porhanyítva, alááskálva hajdu ország bástyáit . . .

És így történhetik meg ezután, hogy ily büszke ellenzéki vármegyében, ha az ellenzék igazságáról van szó, akkor csak 13 az az tizenhárom elszánt bajnoka annak, míg az érdekhatalomnak vitézeiből bármely esetben lehetne egy népfölkelő századot alakítani, azokat legalábbjól bevannak dresszirozva, azokat legalább összetartja a vaskéz, ha a lomtárba dobott meggyőződés nem is?

Ebben a vármegyében pedig igen számos és hatalmas a független és önálló birtokos osztály, mely ha egy kicsit összetartana, mely ha egy kicsit lelkiismeretesebben zárná szívébe a vármegye ügyeit s nem várna reá, míg az a bizonyos vaskéz, a pazar disznótoros ebédek után, drót kefével nem kezdi dörzsölgetni a lusta test legérzékenyebb részeit, hát akkor reményünk lehetne a

legszebb jövődőre s a vármegye házában nem játszanának többé olyan szomorú, szégyenteljes szerepet az igazság képviselői, mint az a legutóbbi vármegye gyűlésen is történt? Mert ha a kévét nem köti jól össze a képes, az első vihar idegenbe sodorja a kalászokat, így ha a vármegyei ellenzék is nem támogatja egymást, az összetartás hiányában, egyenként, a maga erejére utalva, kénytelen lesz minden község beadni a derekát; és a sváb Michel bizony földhöz csapja a lusta Magyar Miskát, a sárban, a pocsoltyában pedig késő lesz azután a fehér stikkelt inget oltalmazni, hiában lesz meg a nagy virtus, a nagy táti száj? . . .

Most ugyan még egyelőre könnyen vesszük a dolgot s elbizakodottságunkban nevetjük a vármegyház otromba trójai falovát; de majd ha reánk borul a viharok éjszakája, valami újabb Bánffy báró féle képviselő választás, s a ló hasából elsőmpolyognak a mameluk párt pánczélos, dárdás, felkészült vitézei, akkor majd hiában kiáltunk kurját! A híres ellenzéki vármegye mindörökké be lesz savanyítva és mindjárt fel is vehetik a fő-fő kurátori kézből az utolsó kenetet maguk a vármegye igen tisztelt ellenzéki országos képviselői is, akik talán még is elsősorban volnának hivatva a vármegyei ellenzék szervezésére s vezetésére? . . .

Ifj. Móricz Pál.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

RÉGI NÓTA. . .

Irta: **Lengyel Elza.**

Régi nóta, kopott kóta
Szomorú a magyar nóta:
De ha cigány rá zendíti
Nem marad az soha régi!

Ha sir a hegedű hurja
Szivem úgy átérzi újra
És a lelkem kérdve kéri
Mikor lesz hát a dal régi? !
— Mikor lesz hát a dal régi!

Reminiszczenziák.

A tömösi szorosban.

Irta: **Vántsa György.**

Ugy vagyok azzal a kis székely országgal, mint a török Mekkával. Ha fölkelek, arczczal arra fordulva kérem a jó Isten segédelmét, ha leülök, iróasztalom mellé, azon veszem észre magamat, hogy

gondolataim ott merengenek magas bércei, völgyei között. Testem itt, de lelkem ott van, azon a kis darabka földön, a hol születtem és a hol oly ismerős, oly kedves minden előttem . . .

Jöjjetek ti elavult jegyzetek, vigyetek arra helyre, melynek minden röge a hazaszeretet lángoló hevével van felszentelve.

A tömösi szoros vidéke, a természeti szépségekkel megáldott Erdély egyik legszebb, legelragadóbb pontja. Egy kis darabka Svájc, az ő égig emelkedő szikla bérceivel, melyeknek büszke ormait örökös hó és jég borítja, vadregényes völgyeivel, melyeknek rengetegei titkos regeket suttognak — a múltból.

Fontos pontja volt hajdan is e hely Erdély délkeleti szegletének. Gyakran öntözte e szoros rögeit a székelyek vére, a kik ősi fészükét halált nem félt elszántsággal védelmezték, a török, tatár és oláh, mindent elsöpörni törekvő vad csordái ellen.

A tatár és török halmok tanúságai azoknak a titáni harcoknak, melyek itt vívattak. Az őserdőkke borított aljáró igen alkalmas az élet-halál harcok vívására.

Ma már e helyre is elhatott a civiliz-

záció áldást osztó sugarának fénye. Tűzköelve robog tova a vasparipa, mely e helyeken átrohanya összeköti nyugatot a kelettel.

A mely hegyszakadékokat, melyekben zugva-zajongva törtet tova a Tömösi vize, — a sziklahasadékok félelmes örvényeit, nemcsak kitűnő országut, mely a múlt század végén épült, — hanem folytonosan haladó iparunk oly bámulatos vívmányai teszik járhatóvá, melyek előtt kalap levéve és csudálattal áll meg a szemlélő s önkénytelenül fölkiált: nagy vagy te gyarló ember, mert eszed és kezded alkotása isteni!

Megtörtént — adjuk át a szót a jegyzeteknek — a mitől szentügyünk diadalra jutását feltettük. A népek szabadságának ellenségei, a muszkavezetők megnyerték Észak zsarnokát, melynek vad csordái ránk és sokat szenvedett hazánkra rontottak. Az új ellenség nem rettentett vis-za a küzdelemtől. Felvettük a lábainkhoz dobott keztyűt s újra kezdtünk a harcot. Ettől kezdve küzdelmünk a kétségbeesés adáz harcza volt. Meghalni igen, de rabok lenni nem akartunk.

Két alkalommal vívtak a székelyek a tömösi szorosban csatát. Először a midőn

A képviselőház ma d. e. 10 órakor tartott ülésén folytatták a földmívelési törvényjavaslat költségvetése feletti vitát. Szólszra a kormánypartból fel vannak még jegyezve: Székely György, Heltai Ferenc, Beksis Gusztáv, Egyedi Arthur, Telegdy József, Latzkoviss Pál és Werner Gyula.

A kvótafelemelés és a delegációk.

Bánffy Dezső bárónak eddigelé jól-rosszul leplezett terve mindinkább napfényre kerülnek. Az önképzőköri vitakozás nyilván álló műve, melylyel a kormányelnök már napok óta obstruálja a földmívelési minisztert, mint mar erre rámutattunk, csak arra való, hogy lehetőleg messze kitolja azt a napot, melyen a kiegyezés és az ezzel kapcsolatos kvóta a törvényhozás termében szönyegre kerül. Értesülésünk szerint a kormány úgy határozott, hogy a kvótát csak a nyári hónapokban tárgyalatja, egyrészt azért, mert ebben az időben a képviselők inkább oda vannak kötve vidéki lakasukhoz, másrészt azért, mert azt hiszik, hogy a tikkasztó nyári hónapokban az utca népe nehezebben indul meg és így a kvótafelemelés ellen okvetlenül bekövetkezendő demonstrációk kisebb méretűek lesznek. — A nyári parlament eszméjének a kifolyása, illetve következménye az is, hogy a delegációkat csak az őszre hívják egybe. A közös költségvetés ugyanis, mint bennünket biztos forrásból értesítenek, több millióval fog emeltetni, még pedig a hadügyminiszterium költségvetésének keretében. — Ha tehát a delegációk, mint rendszeren, júniusban tárgyalnak és szavaznak meg ezt a költségvetést, akkor kitűnnek, hogy a 31%-ról 35%-ra felemelt kvóta nem hat, de nyolcz, esetleg több millió évi teher szaporulatot jelent. Ez a tényköri tény kétségtelenül növelné a kvóta emelés ellen kifejtett agitáció erejét, úgy hogy a kormány jóval látja a közös költségvetés titokban tartásával, előbb a kvótát felemeltetni, hogy az így létrehozott új alapra háríthassék azután a szeptemberben megszavazandó költségvetésnek Magyarországra eső hányada. A még függetlenül és gondolkodni tudó közvéleménynek minden erejére szükség lesz, hogy ennek az újabb merényletnek ellentárhasson.

Fekete halomnál Bem apó az osztrákokat teljesen tönkre verte és a tömősi szoroson átmenekülő németektől 400 szekert zsákmányt kobozott el. — Ez zsákmány nagy része elkallódott, mert Szabó Nándor és Lázár Mihály, kikre annak Szébenbe szállítása bízott ügy járta el a megbízatásukban, hogy Bem mindkettőt elfogatta és Csikszere d a b a kísértette és az ott parancsnokot Cseh Sandornak azt az utasítást adta, hogy miért nem lett ezen rendelete Bemnek végrehajtva arról a jegyzet hallgat.

A második csa 1849. június 18-án történt a tömősi szorosban. Kis Sándor ezredes, szabadságharcunk kimagasló alakja volt a kicsiny de lelkes sereg vezére. Mindössze 5 ágyúja és 4500 embere lehetett a Lüders és Dyeck orosz tábornokok 28 ezer emberével és 60 ágyújával szembe. Egy emberünkkel szemben 25 harc edzett sordobeli katona állott, 1 ágyúnkkal szemben 12 ontotta gyilkoló tekéit közénk s még sem gondolt, senki arra, hogy a tömősi szorosot vértől megdöngöljék az ellen-égnék.

1849. június 18-án korán reggel vidám zene hangjai mellett jelent meg az orosz hadsereg a Prédiálitón. Előőrseink a Právođa vízen levő kis hídnál, mely a határt képezte, fogadták őket. A vidám zene hangjait ágyúk dörgése és apró fegyverek ropogása váltotta fel, a mi azonban kevés

Háboru.

Debreczen, február 18.

A helyzet mind komolyabbá válik. A mozgósítás Európaszerte mind nagyobb mérvet ölt és hogy nemcsak a kis Krétával kell a hatalmaknak szembeszállniok, hogy nem egyedül Görögországgal szemben kell már legközelebb a legnagyobb tengeri hatalmaknak legszélesebbkörű intézkedéseit adják tudtukra.

Toulonban, Franciaország legfőbb hadikikötőjében elrendelték, hogy az egész az aktív hajórajt a jórészen álljon. — A hajórajtnak minden pillanatban el kell készülnie arra, hogy a keleti vizekre induljon.

Németország megszakította Görögországgal a diplomáciai érintkezést. Ezt maga egy athéni távirat jelzi.

Az athéni görög követ a német külügyi kormánytól megkapta a félreérthetetlen parancsot, hogy miután a görög csapatok Krétába kiküldettek, minden további lépést a görög kormánytól szüntessen be.

A görög külügyminiszter pedig még Vassos ezredes nagyhangú proklamációját után is azt erősíteti, hogy a görög csapatok kiküldetésének nincs támadó jellege, hanem csak az a céljük, hogy megerősítsék az európai békét, melynek fentartása Görögország érdekében áll.

És miatt ezt akarja Európával elhitetni, ezredeit szép sorjában utnak indítja Kréta felé. A tengerészet két tartalékos osztályát behívta. Vassos ezredes pedig — minden külügyminiszteri kijelentés ellenére azt mondja, hogy neki a sziget megszállását parancsolták meg és míg ellenkező parancsot nem kap, nem is fog másképp cselekedni.

Miután pedig Görögország sem az európai béke biztosítására, sem a sziget megszállására európai mandátumot nem kapott, világos dolog, hogy Görögország valamely — még eddig rejtélyes — támogatás biztos tudatában törhetetlenül igyekszik célja felé, a mely nem egyebb, mint Krétának anektálása.

Ezt a célt a legkomolyabban veszi. Az európai hajóhadak félelmes csoportja daczára a görög hadihajók közelednek Kanea felé, a mire aztán két angol torpedó robbantó és egy francia cirráló hajó is arra felé vette útját.

Az összes ütközéslehetősége, tehát perczről-perczre közeledik. A sziget szárazföldi területén és a tengeren is

ideig tartott, mert kicsiny előőrsrünk nem volt képes a tulnyomó ellentámadását feltartani. Előőrsrünk pár halott visszahagyásával folyton tüzelve a legnagyobb rendben vonult vissza a felső tömősi hidig, a hol a mi részünkről 300 ember volt igen kedvező védelmi sáncokban elhelyezve. A tulajdonképeni csata itten vette kezdetét.

Kis Sándor a híddal szembe 2 ágyút, mely kartácsra volt töltve állított fel. Az előnyomuló ellen nem számítva így határozott ellentállásra, csak 20 (!) ágyúval támadott. Elkéseredett küzdelem fejlődött. Az ellen sorai mind jobban jobban ritkultak már már ingadozni kezdettek a midőn új tömeg jött 20 ágyúval segélyükre, a kik-t Lüders kanesukával hajtattott a tűzbe. Helyzetünk tarthatatlanná vált így óriási tömeggel szemben. Ség rendben visszavonultunk a Magyar vár névű magaslatra, mely akként foglalja el a tömősi szoros helyét, hogy az országut, mint a közlekedés egyedüli helye teljesen uralja.

Csak a keskeny völgy szorulat áll nyitva egyebütt a magas szikla bércek lehetetlenné teszik az átjárást.

A tömősi szoros e helyét, mely a természettől is megvolt erődítve foglalta el a magyar sereg. Kis Sándor ezredes maga köré gyűjté a sereget és lelkes beszédet intézett hozzájuk. A szoros e pontján a kelve szétése — úgy mond

Oroszország felől pedig mindeddig csak azt tudjuk, hogy 100 katonája szintén ott szerepel a nemzetközi csapatban. Ha ennek, épp az alatt közölt sz. pétervári tudósításunk után is volna még némi súlya, a mi különben kizártnak tekinthető értékét nagyban rontja az anyacárné n a k a görög királynéhoz az a távirata, mely szerint mindeut meg fogunk kiténni, a mit értetek tehetünk.

*

A hatalmak képviselőinek azon kívánalmaira, hogy a görög csapatok Krétából vonassanak vissza, mivel az októvábbi ott időzése török-görög konfliktusra vezetnének, Stuzes görög külügyminiszter kijelentette, hogy a csapatok kiküldetésének nincs támadó jellege, nincs is a célja, hogy a sziget paczifikáltassék, hanem hogy megerősítsék az európai békét, — melynek fentartása Görögország érdekében áll, mind amellet tegnap a naupliai ezred, holnap a kalamatai indultnak.

Mint hírik, a maczedóniai és krétai bizottságok között az az előzetes meg egyezés jött létre, hogy azok erejüket Krétára összpontosítsák.

A sznlátnak tegnap sztambuli útja felől most már kissé nyugodtabban beszélnek, mert az ifju törökök által tervezett összes esküvést felfedezték. Ma már kétségtelen dolog, hogy nagy komplotról van szó. A vezetőket mind elfogták.

A Messagero értesülése szerint a nemzetközi megszállást, Kréta szigetén nemokára az olasz megszállás fogja felváltani. A Agencia Italia szerint pedig az olasz közvélemény egyhangú kívánása az, hogy Kréta szigetének autonómia adassék és az olasz kormány aligha vonakodnék attól, hogy a sziget egy görög herceg kormányzása alá jusson.

A politikai hírek változó tartalma a börzéken is megfelelő hatást idéz elő. A budapesti értéktőzsde a ma reggeli megnyitáskor határozottan nyugtalan volt ennek következtében a nemzetközi papírok árfolyamai 3-4 forinttal csökkentek a tegnapi est árfolyamokhoz képest, sőt még a járadékok sem vonhattak ki magukat e hanyatlás alól. Utóbb kivált a külföldi tőzsdék kedvezőbb jelentései

— szülő földünk elvesztése, úgy harcoljon mindenki, mintha saját háza küszöbét védelmezné. Nem tartok vissza senkit a kinek drágább az élete mint hazája és szabadsága az elmehet. E helyen vagy győzünk, vagy meghalunk.

Alig harsogtak vissza a bércek a kicsiny sereg felkiáltás: Győzünk vagy meghalunk, a muszka sereg megkezdette a támadást.

Gyöngye a toll leírni az ádáz tusát, a mit a hazáját és szabadságát féltő magyarság és a durva zsarnokság zsoldosai vívtak. Az ágyúk dörgése, az apró fegyverek szünet nélküli ropogása a visszhangtól megszázoszozva, oly iszonyatos robajt idéztek elő, mintha égő föld össze akart volna omlani.

Lüders az oroszok tábornoka a nem várt védelemre nem számított, azt hitte, hogy seregének pusztja megjelenése elég lesz arra, hogy a maroknyi székely nép megadja magát vagy eszeveszette szét szaladjon.

A harc edzett orosz zsoldosok kénytelenek voltak a magyar fegyverek elől vissza vonulni és újabb meg újabb támadásokat intézni. De hasztalan volt minden erőszak a maroknyi székely nép kedvező védelmi állásából irtó tüzelést intézett tömött sorai

nyomán, a hangulat nyugodtabb lett s az árfolyamok csendes haladással emelkedni kezdtek. De a börze általában nincs bizalommal a helyzet iránt.

A Károly román király elnöklése mellett tartott miniszteri tanácskozáson, amelyben részt vettek az ellenzéki vezérek is, mint Catargi, Carp, Lahovary és Take Jonescu, valamint négy hadtestparancsnok és a vezérkar főnöke, Barozzi tábornok, a hadsereg mozgósítását határozták el.

Mint feltétlenül biztos forrásból értesülünk, az európai hadi hajók parancsnokai tegnapelőtt érkezőletet tartottak az orosz hadihajón és összehasonlították kölcsönös instrukcióikat. Ott határozták el aztán, hogy minden egyes tengernagynak mi lesz a dolga.

Bizonyos dolog az, hogy a hajórajok parancsnokai igen messzeterjedő meghatalmazást kaptak, a sürgős esetekben még kormányuk megkérdése nélkül is eljárhatnak.

A partra szállott görög csapatok ellen valószínűleg mindaddig sem fognak tenni, a míg nyugodtan maradnak. Csak ha a görögök a mohamedánokat tényleg megtámadnák az európai tengerész csapatok közbe fognak lépni.

A látszat arra vall, hogy a hatalmak erélyes fellépésére a kezdeményezés Németországtól indult ki. Eddigéleg legalább egyetlen államban sem történt oly erélyes nyilatkozat, mint itt.

Beavatott görög forrásból arról értesülünk, hogy az athéni kormány eddig egyáltalán nem tudja, hogy a dolog új fordulatával szemben mint viselkedjék. A görögök Kréta szigetén valószínűleg tartózkodni fognak minden ellenégeskedéstől. Másrészt azonban kétségtelen, hogy Macedóniában görög részről új felkelést szerveznek.

Párisból az hírlik, hogy a szultán nem vonakodik a gondolatától, hogy Krétát a hatalmaknak engedje át.

Hanotaux külügyminiszter ugyanis folytonosan tanácskozik a nagykövettekkel. A helyzet komolyságához most már szó sem férhet. A hatalmak egyetértése egyelőre fenáll. Megfontolt tárgyat kepezi, hogy Krétának autonomia adassék-e, egyidejűleg az európai hatalmak alá rendelvén azt, Legnehezebb annak a kérdésnek a megoldása, hogy melyek legye-

nek az illető hatalmak. Ez irányban még eddig nem határoztak.

Bármily kevésbé számíthat Görögország arra, hogy eljárásával valami hasznot szerezhessen magának, azt mégis elérheti, hogy Oroszország most már szívesen fogja a török ügyekbe való beavatkozását és okkupálási hágcsereget viszbe Törökországba. Az orosz közvelemény oly erélyesen követeli az orosz érdekeknek határozott megvédését, hogy a kormánynak a kedélyek lecsillapítására okvetlenül többlet kell tennie, mintsem egyedül az európai nagyhatalmakkal és Törökországgal való diplomáciai alkudozásra szorítkozhatnék.

Amde épp az orosz intézkedések elhamarkodásaiban rejlik a legnagyobb veszély.

Miután Sz.-Pétervártól minden aron kerülni akarják a szomszédos államokkal való háborus bonyodalmat, a német diplomácia pedig tekintetben a leghatározottabban támogatja Oroszországot remélhető, hogy a mennyiben időt lehet nyerni, Oroszország békés tárgyalások útján is elfogja érni, hogy az összes nagyhatalmak tisztelni fogják az ő érdekeit.

Ha azonban Oroszországot a körülmények arra kényszerítik, hogy bamarább kelljen közbelépnie, mintsem a többi hatalmakkal az akció irányára nézve megegyezik, ebből kiszámíthatatlan borderejű bonyodalom keletkezhetik.

Orosz katonai körökben számolnak is ezzel az eshetőséggel és az értekezések alkalmával mind gyakrabban felmerül Dragomirov tábornok neve, aki leghivatottabb arra, hogy Törökországban a nyugalmat helyreállítsa.

Kaneának a nemzetközi csapatok által történt megszállása után még néhány részlet szabályozandó lesz. Mint itteni diplomáciai körökben értesülünk, Krétának még másik két főpontját, Herakleiont és Retimót is megfoglalják szálani. A egyes okupációnak valószínű folytatása az lesz, hogy kétnagyhatalom együttesen fog egy főpontot megszállani.

A hatalmak egyidejűleg provizórium, átmeneti intézkedéseken is gondolkoznak. Azt azonban ma már a leghatározottabban jelenthetjük, arrasenki sem

gondol, hogy egy görög herceget rendelnének ki Krétakormányzójául.

Fontos körülmény az is, hogy a krétai partot, egész hosszában, nem is lehet felügyelet alatt tartani és ha a hivatalos háborút meg is lehetne akadályozni, a felhivatalos háboru nincs kizárva. A krétai kérdést különben most nem tartják itt oly veszélyesnek, mint a theszáliai helyzetet. Ott, a beavatott forások szerint, a dolgok a lehető legkomolyabbra fordultak. Ott már csak azért is veszélyesebb a helyzet, mert a nagyhatalmak közbelépése nem olyan könnyű, mint Kréta szigetén.

Az angol alsóház tegnapelőtt éjjeli ülésén O'Conner a Ház üléseinek enapolását indítványozta, hogy a Ház figyelmét a krétai kritikus állapotokra és a kormánynak ezekkel szemben követelt magatartására terelje. — A brit nép általában helyesli Görögország eljárását, melyet Salisbury márké tegnap elítelt.

Dillon pártolja ezt az indítványt, Balfour pénzügyminiszter vitatkozik az indítványozóval, nem a kormány, hanem Kréta és a portának azzsiai alátvalói és egész Európa érdekében. Nagy felelősségről van szó, ha a Ház oly nyilatkozatokat követelne, melyeket szülő nem adhat, de nem is lehet tanácsos hogy megadja.

Két lehetőség van; az egyik az, hogy szabad befolyást kell engedni a török dolgoknak; a másik pedig az, hogy meg kell kísérni a reformoknak a hatalmak egyetértő működésével való behozatalát. A Ház néhány tagja azt kívánja, hogy a görögök ne a hatalmak megbízásából, hanem saját szakállukra és saját belátásuk szerint vigyék keresztül Krétában a reformokat ilyen politika pedig egyenesen európai háborút idézne elő.

Ha a kormány megtenné azt, a mit az ellenzéki képviselők kívánnak, akkor ez az európai koncert szétzúllását okozná és minden ereje épített reményt föl kellene adni. A török birodalom felbomlanék (Helyeslés az ellenzék padjain.) Igen, de nem szabad intézmények békés növekedése, nem a minden irányban terjeszkedő civilizáció, hanem egy európai háboru következtében sem, melynek következményei beláthatlanok lennének. (Tetszés a kormányparton.) — A kormány a békés megoldás mellett tart ki, mely az európai koncerttől függ; arra kéri tehát a hazát, hogy minden olyan vitától, mely az európai koncertet veszélyeztetné, aljon el. — A kormányt nem lehet elítélni, nem lehet bíráltni, vagy keresztüztübe szoritani mindaddig, míg a mai krízisnek vége nem szakad, a mint szülő reméli — rövid idő múlva bekövetkezik.

Harcourt kijelenti, hogy az ellenzék mindig azon volt, hogy külügyi kérdésekben a kormányt zavarba ne hozza.

Neheztel azért, hogy a kormány tegnap az alóházban a nyilatkozást megtagadta; holott a felsőházban a nyilatkozatot megtette. Salisbury nyilatkozott elítélőleg a görög kormány magatartása fölött. Ha a kormány politikája egyedül az, hogy a görög kormány eljárását elítélje, ugy a britt nép érzelmeit nem képviseli kellőképp. (Helyeslés az ellenzék padjain.) Ha a kormány Európában és saját országában akar hatást elérni nyilatkozataival, melyeknek szelleme a görög nemzet elleni szidalom és ellenségeskedés, ugy ez olyan politika, melyvel szülő egyet nem érthet.

Erre O'Connor javaslatát visszavonja.

TARKA-ÉLET.

Az oleánder levele.

Halvány rózsás szirmaival az oleánder virág kedvence a poétáknak és a szerelmes leányoknak. Illatjában, mely a keserű mandulára is emlékeztet, van valami a mákony kábitó erejéből, ha tele tündövel a virágpáraját beleheltük, a szem révedezővé válik, mintha nedves seelyem fátyol ereszkedne reá, az idegek zsi-

ellen, melyekben irtóztató aratást vitt véghez a halál.

Kartácsal hajtották az ellen vezetői a legénységet a támadásra, de hasztalan, a »magyar vár« védelmi sánczeit még megközelíteni sem tudták.

A mit a durva nyers erőszak tömeg végrehajtani nem tudott, végrehajtá azt az árulás.

Egy Gebauer nevű szász erdész volt az áruló, a ki az orosz sereg egy részét a csem-pészek által használt hegy ösvényeken a székelység háta mögé vezette.

Az árulás a támadás harmadik napján történt 1849. jun. 20-an. Két oldalról lett megtámadva kicsiny seregünk: előlről és hátulról. Nem volt más menekvés, vagy megadnunk magunkat, vagy a »magyar vár« sánczaiba temetkeznünk. Az utóbbit választottuk.

Korán reggel mindkét oldalról megtörtént a támadás. Az »Alsó Tömös« felől rank rohanó ellen száma kevesebb volt, mint az ország határa felől ránk rohanóké. — Kis Sándor azon reményben, hogy megmentheti kicsiny seregének egy részét — a hátba támadokra rohant. Ember-ember ellen küzdött sőt egy-egy székelyre öt-hat ellenség is jutott.

A kétségbeesett küzdelem mely itt kifejlődött, páratlanul áll szabadságharcunk székely földön lezajlott küzdelmeiben.

Kis seregünk életben maradt töredéke átvágta magát az ellen sorain, csak Kis Sándor a vezér esett fogságba, a ki a legutolsó

között küzdött. Ott, azon a helyen, a hol a sebekkel terhelt vezérünk lováról kabultan lebukott és az ellen kezei közé került, hat kozák holt teste feküdt. kiket Kis Sándor maga küldött a másvilágra.

A győzelem, a mit az árulás vivott ki, az ellenség lett, de nagy áron, a mit bizonyítanak azok a nagy halmok, melyek az el-esett ellenség halottai felett domborulnak.

A tömösi szoros elvesztésével lehanyatlott a szabadságharc fénylő napja, az a küzdelem és kivívott diadalmak, melyek ezután következtek, a nemzet haldoklásának küzdelmei voltak.

A vezér nélkül maradt csaknem felére lefogyott kis seregünk a »Kökösi« hidnál gyűlt össze tovább folytatni a küzdelmet.

Kis Sándor derék ezredesünket az oroszok Csernoviczba szállították, a hol gondos apolásban részesítették, megakarták menteni az akasztófának. De ő kikerülte a szégyenletes halált, méreg által oltá ki drága életét.

A hálás utókor emlékoszloppal jelölte meg a tömösi szorosban azt a helyet, melyen 1500 székely, 28 ezer főből álló orosz hadsereget három napon át feltartoztatott és hősiessége által a magyar »Termopilévé« avatta azt.

A brassói, hétfalusi és a közel fekvő székely falvak lakói a csata évfordulóján minden évben fölkeresik e szent helyet, melynek virányain, az elesett névtelen hősök szellemei suttognak a mulból, Klio által arany betűkkel megörökítendő történeteket.

rogyva rezegnek, a kopogó szív pirosságot hajt az arczára, valami sejtelmes, de mégis kejes érzés nehezedik reánk, kívánjuk a csókot, kívánjuk az ölelést, óhajtanánk csillagokat kaskába szedni s írni verseket, melyeknél édesebbeket még a szerelmes persa költők sem irtak . . .

Ilyen a halavány oleánder virág! De még veszedelmesebb ennek a fának a levele, azok a hegyes, sötétzöld, kemény törékeny leveleskék, a miknek méreg anyag tölti el a sejtjeit s melyek a rendőri tudósítás szerint, tegnap is egy szép debreczeni leánynak halálát okozták, ki a bűn könnyelműségével, de vakmerőségével is élt vele . . .

Rendes, egészséges szervezetre természetesen nem lenne ily halálhozó hatással az oleánder levél mérge . . . Vagy legalább is rendkívüli nagy mértékben kellene azt használni, mi már magában elég alkalmatlanná tenné azt a megkeseredett szívű öngyilkos jelöltek végső használatára? Hanem annál veszedelmesebb, annál rémitőbb a levél mérge az olyan asszonyszemélyekre, leányokra, kik a tiltott viszony következményeit érezve, a bűn ártatlan és mégis atkozott gyümölcsétől szabadulni akarnak és e végből nem irtóznak vissza bármely kétségbeesett kísérletezéstől sem, kiknek tehát a szervezetük rendkívüli állapotban van s kiknek az idegrendszer is a legérzékenyebben van megtámadva. Ezekre romboló hatással hat az oleánder levél maró mérge s ezekre, mint ennek a szerencsétlen szobaleánynak az esete is bizonyítja, halálhozó is lehet gyakorta az . . . Czeljokat elérék ugyan, de meghalnak maguk is, mint a Tisza folyó kérészei, miket a szerelem kelt huszonnégy óráig tartó életre a folyó lágy hullámain, de mikép e szerelem miatt is pusztulnak el . . .

Nem a regényesség, nem a hatás hajhászás vágya adta a szerencsétlen, szép szobaleány kezei közé tehát az oleánder fa mérges levelét, sokkal prózaibb okok, bűn . . . Nyugodjék békében! . . . Oleánder fa halavány rózsás virági beh szépek is vagytok ti, de veszedelmesebb is ti gyöngye virágok . . .

Paulus.

Színház.

A proletárok.

A Csiky Gergely darabjainak újra elővétele, úgy látjuk, nemcsak kegyeletes és okos, hanem egyszersmind hasznos gondolat is volt a Komjáthy részéről. A tegnapi este is telt házat vonzott.

Nem is ok nélkül.

Csiky darabjaiban élet és erő lüktet. A valóságot, még pedig ezt a mi saját külön magyar valóságunkat rajzolja élénk, haneha tan tulságos komor színekkel is, de mindig az alaki igazság teljes hűségével.

Tegnap a „Proletárok”-at elevenítette föl a színtársulatunk. Mint már fentebb kifejeztük, teljesen egyetértünk, nemcsak, hanem meleg rokonszenvvel üdvözöljük ezt a gondolatot, a mely Komjáthy egész itteni igazgatói működésén végig vonul, hogy t. i. a ma születésének gyors színrehozatala mellett tiszteltet adozik a mult jeles alkotásainak is rendszeres terv alapján sorra bemutatja közülvök azokat, melyek belső művésük folytán kiállottak a tűzpróbát s a maradandóság ércpancéljára öltöztenek.

Azonban — tisztán csak a tegnapi estére akarjuk ezt a kötelező megjegyzésünket vonatkoztatni — a mult iránt való tisz-

teletnek igazán kegyeletes formában kell jelentkeznie, vagyis a kitűnő darabokat kitűnő betanulásban és gondos előadásban kell bemutatni.

Színtársulatunknak eddigi működésében éppen az volt egyik legtündöklőbb erénye, hogy tagjai — alig egy-két kivétellel — mindig gyönyörűen tudták szerepüket, úgy hogy a sugó egyéb színpadi requisitumokkal majdnem teljesen egy színvonalon állott.

Tegnap este tapasztaltuk először — hisszük, hogy utoljára is — hogy a sugó a X-ik zártszéksorban ülök is pompásan megérették. A színpadon levök — sajnos — nem voltak mindig ilyen kedvező helyzetben.

Ezenkívül még egy fatals baleset is történt, a mely a színmű legdrámaibb jelenetét tette tönkre s a meghatottság könnyei helyett homéri kacajra fakasztotta a közönséget.

Sziklay, Timót Pál szerepében, a melyet pedig egész addig a fatals nyelvbottlásig kitűnően játszott meg, annál a pontnál, mikor a tükörbe nézve és születése evére gondolva szerelmesből szerető apává változik át s Irént leányává fogadja: e helyett: nevezzen engem a t y j á n a k ezt mondta: « nevezzen engem leányának. »

Persze falrengető hahota lett rá a visszhang!

A jókedv daemona a nézőtérrel átcsapott a színpadra is és a szereplők perczeig nem bírták elfojtani nevető ingerüket és maga a legkomolyabb érzelmeket képviselő Komjáthy né is kétszer volt kénytelen kimenni a színpadról, hogy odakünn könnytelen fékezhetetlen nevetési vágyán.

Ezzel az est sikere is el volt döntve. Hiába volt már a lassanként magokhoz térő szereplők minden jó igyekezete, a komoly hangulatot nem voltak képesek visszavarázsolni.

Pedig azelőtt sok kitűnő alakítást láttunk s különösen Szilágyi Vilmos Mosolygó Menyhertje páratlanul álló jeles ábrázolás volt. Gyönyörűen játszott Molnár Rózsika is, a kit nyílt színen is, felvonás közben is többször kitapsoltak.

Az ábrázolás hűsége tekintetében kifogástalan volt F. Csizgahazy Etel is, a «vértanu» özvegye.

Komjáthy né — mint mindig — tegnap este is a dolgok mélyére ható, pszichológiai tanulmányra támaszkodó előadást mutatott be, kár, hogy szerepének éppen értékeesebb részét a fentebb vázolt baleset tönkre tette.

Komjáthyval — őszintén megvalljuk — tegnap este nem voltunk megelégedve. Ő aki annyira hozzászoktatott már bennünket ahhoz, hogy tőle csak jó és helyes dolgot lássunk tegnap este hagyadt, kedvtelen volt s előadása több helyütt érihetetlen motyogással (nem tudunk rá esztétikusabb kifejezést!) tompult. Hiszük, hogy ez csak a p f o g y a t k o z á s volt.

A groteszk elemet Lócsarekné képviselte s kifejezett érzékének teljes felhasználásával reprodukálta az »izléstelen»-t.

Partnere Vágó István, chablonszerű »kecske» volt.

Pompas szakácsnét láttunk Kis Irén től is.

(Gr.)

Távirat.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest febr. 18.

Az országház ma délelőtti ülésén Szilágyi Dezső elnökölt, első szónok volt Werner Gyula kormánypárti képviselő, majd Darányi miniszter tett ígéreteket, hogy a munkás és munkaadó közii jogviszony szabályozására törvény javaslatot terjeszt be. Az alföldi munkásoknak az állam fog munkát adni télen is.

Igéreteket tesz a hitbizományok szabályozására is s végül kéri a pártokat, hogy a föld-

mivélesi kérdésnél tekintsenek el a politikától.

Szünet után Thaly Kálmán reflektált a miniszter beszédjére. Helyesli, hogy a földművelésből zárják ki a politikát, — de reá mutat sok olyan dologra, mely ép a kormánypárti részről az ellenkezőt mutatja. Véletlen e vagy nem de kétségtelen tény, hogy ha ellenzéki képviselő jár közbe a kormánynál szölvésvesszőkért, akkor a vesszők vagy elfogynak vagy mássúrgy le sz felhozva! Ellenben a szakolczi választáskor a kormány pártiak a Kossuthpárt ellen választóknak temérdek szölvésvesszőt elígérték. A hitbizományok szabályozásában nem bízik, leghelyesebb volna, akként cselekedni, mint Olaszországban hol azt egyszerűen el t ö r ü l t é k — Ezek után atért a Dunán-Oderacsatorna kiépítésére, melynek ügyében már egyszer interpellált is; most a Vaskapu megnyitása ismét égetővé tette a kérdést. Magyarország kell itt is valamit kezdeményezni, mert az orosz trákok inkább meg se csinálják, minsem hogy a magyarnak haszna legyen belőle. Szomorú dolog ez, újból felhívja azért a nagyfontosságú kérdésre a miniszter figyelmét. A gyűlés 1/2 2 órákor ért véget.

Ujdonságok.

* **Tanácsülés.** Ma d. e. 11 órákor Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnökléte alatt rendes tanácsülés volt, melyen fojgy ügyeket tárgyaltak. Az ülés közérdekű tárgyaitól ujdonsági rovatunk számol be.

* **Egy fiatal pap halála.** Lapunk tegnapi számában jeleztük azt a szomorú halál hírt, mely egy reményteljes fiatal református lelkész s ember nagytiszteletű Tóth István elhunytát hozta meg nekünk. — Igazi gyász igazi bánat az, amit érezünk, midőn most azt a bánatos család hivatalos halotti jelentésével megkell erősítenünk, mely a következőképen hangzik: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejtethetlen jó gyermek, testvér, sógor és unokaöcsé néhai Nagytiszteletű Tóth István gyantái ev. ref. lelkipásztornak, élete 31-ik évében, folyó hó 15-én, éjjel 11 órákor, hosszas szenvedés után történt elhunytát. — Kedves halottunk földi részei f. hó 18-ik napján Debreczenbe szállítatván, 19-én délelőtt 10 órákor, az ev. ref. egyház rövid szertartása szerint fognak a Nagy-Péterfia 823-ik sz. háztól, a Kossuth utczai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1897 Február 17. — Testvérei: József, Sándor, Mariska ferjével Müller P. Pál és gyermekeivel. Tóth József főiskolai tanár, apa; Tóth Mária nagynénje.

* **Egyházközségi bizottsági ülések.** A tiszántúli ev. ref. egyházközség tavaszi rendes közgyűlésére, mely valészínüleg május hó folyamán tartatik meg az előkészületek egy az egyes egyházmegyékben, ev. ref. e peresi hivataloknál, mint a központon megindultak. Az egyházközség két bizottsága fog márczius hó 2-án Debreczenben a főiskola nagy termében ülést tartani, melyre a meghívókat már szétküldötték. Márczius hó 2-án délelőtt 9 órákor az egyházközség missió bizottsága ülésezik Kis Áron püspök elnökléte alatt, delután pedig a t ö k e s e g é l y e z é s i á l l a n d ó b i z o t t s á g tart ülést ugyanazon helyen gróf Dégenfeld József főgondnok elnökléte alatt.

A függetlenségi párt bálja. Mind közelebb közelebb jutunk a naphoz melyen a debreczeni függetlenségi párt bálja meglesz tartva s mégis mindig nehezebb szívvel várjuk azt. Az öregek a fiatalok a leányok, az asszonyok mind türelmetlenül várják a bál napját melyre különben a függetlenségi párt derék és fáradhatatlan rendezőse a meghívót is kibocsátotta már. A meghívó egész teljes szövegében így hangzik: **Meghívó** A debreczeni függetlenségi párt által 1897. évi február 27-én, szombaton, a »Koroná« disztermében tartandó zértkörű tánczvizgalmra. Belépti-jegy személyenként 1 forint, Felül-fizetések hírlapilag nyugtáztatnak. Józsi ételek és italokról gondoskodva lesz. Kezdeté 8 órakor. A vendégloji kiszolgálást Kemény Janos a »Kis Pipa« kitűnő vendéglőse fogja eszközölni.

A szabó iparosok kérelme. A debreczeni szabó iparosok azzal a jogos kérelemmel járultak a városi tanácshoz, hogy a rendőrök és hajduk egyenruháját szintén nyilvános árlejtés útján szerezzék be a város és szüntesse meg a monopóliumot. A városi tanács mai ülésében tárgyalta a kérvényt s tekintettel arra, hogy a múlt év folyamán az eddigi vállalkozóval újabb 3 évre megkötötték a szerződést — nem teljesítette.

A védhímlőnyirk szállítója. A városi tanács mai ülésében úgy határozott, hogy a beoltásokhoz szükséges védhímlőnyirk szállítóul továbbra is az eddigi szállító, dr. Pápa y Vimos budapesti borjuhímlő termelő intézetére bízta, miután a t. főorvos és a közegészségügyi tanácsnok jelentése szerint a kiválmaknak a nevezett szállító a múlt évben is minden tekintetben megfelelt.

Tanügyi bizottsági ülés. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottsága márczius hó elsején délelőtt 9 órakor a collegium kis tanácstermében Kisis Áron püspök alatt ülést tart, a melyen a tava-zi egyházkerületi közgyűlés elé kerülő számos és nagyfontosságú tanügyi dolgokat készítik elő.

Védekezés az árvíz ellen. A földmívelésügyi miniszter Debreczen sz. kir. város törvényhatóságához ma intézett rendeletében tekintettel a vízáradá-ok idejének közeledtére a szükségesé válható árvédekezés sikerének biztosítására megkivántató előintézkedések idejekorán való megtételére hívja fel a törvényhatóságok figyelmét. A midőn felszólítja a törvényhatóságot, hogy ez irányban az előkészületek megtételére utasítsa közegeit, arról is értesít, hogy a csendőr parancsnokságokat is utasította, hogy az armentesítő társulatok és hatósági közegek támogatására legyenek.

Miből legyen a szalonna? Vannak emberek, akik azt hiszik hogy amit ők kigondolnak azt egy idegen város hivatalnokai mind kötelességek teljesíteni. Egymás után fordulnak a hivatalokhoz hogy nekik ezt vagy amazt tücsöt, bogarat, tyukot vagy kalacsot ajánljának felelősség mellett. A hivatalnokok aztán egyebet sem csinálnak mint azon gondolkodni feleljenek e nekik vagy elhárítsák. Sokszor olyan fogas kérdéseket tesznek fel, hogy igazán megáll bz eszük, avagy a k a c z a g a s t ó l f ü l g ny u l i k a s z a j o k a hivatalnokoknak a multkor is a főkapitánytól azt kérdezte egy erkölcsös nagyváradi atyafi, hogy ő hozzá lakni ment egy volt debreczeni polgár, mi annak a jeleme és előlete? A főkapitány persze nem felelt neki hanem mivel a levele nem volt bélyeg megjelölés nélkül az a t v a f i t. Volt azán egy másik még érdekesebb. Ugyanis a főkapitánysághoz azzal a kérdéssel

fordult valaki, hogy ajánljon neki füstölt szalonnát, de jó legyen és kilogrammonként 40 k r n á l n e l e g y e n d r á g á b b A főkapitány válaszul azt kérdezte tőle, ami e sorok cziméül írunk: Miből legyen! szalonna mert disznóból nem szolgálhat.

Az igazolványos altisztek alkalmazása. A belügyminiszter ma a városi hatósághoz intézett rendeletében panaszkodik arról hogy a polári alkalmazásra jogosító igazolványokkal ellátott altiszteket a törvényhatóságok nem alkalmazzák a törvény felre nem magyarázható rendelkezései daczára, úgy, hogy alig egy harmadrésze az altiszteknek tud csak állást szerezni. A miniszter a törvényhatóságokat az idevonatkozó törvényponatok betartására hívja fel szigoruan. Felemlíti a miniszter továbbá rendeletében, hogy a pályázó igazolványos altiszt kérvényét abban az esetben, ha a katonaságnál több rendbeli büntetéssel sújtott, figyelembe sem veszik, pedig sokszor oly dolgok miatt kap az illető büntetést, a melyert polgári életben nem büntetnének. Ennek az elbírálását a miniszter magának tartja fenn s megjegyzi, hogy a törvényhatóságokhoz megküldeni szokott igazolványos altisztek lajstromába be nem vennék, ha alkalmazni büntetései miatt nem fehetne.

A Nyulas csárda bérlete. A városi tanács mai ülésében a Nyulas csárdát — mely annyira ismeretes a lóvásárt látogató közönség előtt — új korcsmárosnak adta bérbe. Az új bérlő neve K o c s i s András.

Vesztségű zár feloldása. Inczes Jakab tanyáján pár héttel ezelőtt egy kutya megveszett, agyonütni azonban nem lehetett, mert elfutott A belügyminiszter ugyan bekívánta a bonczolási jegyzőkönyvet, de ezt a nemes tanács nem tudta teljesíteni s így mai ülésében azt határozta el, hogy mivel a kutya eltűnése óta 40 nap eltelt s újabb gyanus megbetegedés, avagy elmarás elő nem fordul, a nevezett tanyára eirendelt zárlatot feloldja.

A nagyerdei gőzfürdő. Mint értesülünk a nagyerdei gőzfürdő holnap 19-én ismét megfog nyitni és átfogadati a közforgalomnak A város e kitűnő vizű s régi jó hírű fürdőjét hisszük hogy sokan igénybe fogják venni.

Az apaállatok bejelentése. A mezőrendőrkapitányságtól vesszük az értesítést, melynél fogva a debreczeni gazdák szigoruan felszólíttatnak, hogy az apaállatokat márczius hó 15-ig a városgazdai hivatalban jelentsek be, mivel azon napon délután már az apaállatok megvizsgálását fogják megkezdeni.

A rendőrség figyelmébe. A B i k a szállodának nagyuj utca felől eső részén a gyalog közlekedés életveszélyes jár, nemcsak azért, mert a szálloda és a kettős udvar egész hosszában vastag jágréteggel van beborítva a gyalogjárda már hetek óta és ez a jágréteg felvágva vagy behomoholva soha nem volt, hanem azért is életveszélyes, mert a szálloda tetőzetének óriási parkányzata bizonyosan a víz levezető csövezet megromlása miatt több helyen is úgy át van ázva, hogy e miatt a parkányzatról és az alatta levő falrészekről a vakolat már leomlott; maga az átázott parkányzat pedig minden perczen leszakadással fenyeget. Mindkét irányban sürgős intézkedésre van szükség, hogy a fenyegető veszél elhárításuk.

Mobilizáció. Bosznia óta nem mobilizáltak annyit a kávéházakban, mint a mostani krétai napokban. A pikkoló körű elszánt, harczi hangulat uralkodik. — De súlyos komplikációkat okoz a márványasztalok politikusainak, hogy nem tudják, ki ellen mozgósítsák a fegyveres véderőt? A publikum átlag inkább görög, mint törökpárti, de egyiknek verét sem szomjuboza. Mit ér a harczi kedv, ha nincs etlenség? A nagyhatalmak

oly megdöbbentő egyetértést tanusítanak, hogy a legjobb, vagy a legrosszabb akarattal sem lehet beléjük kötni. György herczeg általános szimpátiáknak tárgya. Tetszik az a merészség, melyvel a lámpák elé állott. Vajjon kivágja-e a magas Cét? — Mi lesz Maczdóniával, Tesszáliával? A hadipárt erő-en bízik abban a történelmi nevezetességű hóban, mely ha olvad, okvetlenül felveti a keleti kérdést. A harc nem fog készületlenül találni bennünket, máris állig fel vagyunk fegyverkezve — geográfiával. Ösmerjük Krétát és környékét s alaposan tájékozódunk Kaneát illetőleg. A Földközi tenger már rég nem volt oly figyelem tárgya, mint most, hogy torpedó flottilak eveznek hullámaiu. Ezekről lehet valamit várni s az kétségtelen, hogy zavaros a Kréta vize, nem tiszta. . . Ezért mobilizálunk tengereu és szárazon. A hadkötő családokban a háborus téma permanenciában van. — Az önkénytesek családtagjai önkénytelenül megrezzennek, ha hatósági közeg lép a ház tájékra, Vajjon nem mozgósítási behívót hoz-e? A rezervisták nyugtalanokdnak s a népfelekők korosztályra való tekintet nélkül re nomiroznak.

— Aligha nem be kell rukkolni — mondogatják.

Néhányan már az uniformis gombjainak kifényesítése czéljából krétát is rendelték, Kréta okáért, a miből világos, hogy hiba van a kréta körül.

Részség következtébe halál. Végzetessé vált Szabó István gazdálkodóra az a körülmény, hogy több bort talált meginni a kellenél. Már jól feltöltött a garatra, mikor ifj. Nagy Pál vendég utca 3407 sz. a. levő korcsmájába tegnap délután 6 óra felé betért s ott is elfogyasztott még egy-két üveggel. Kifelé jövet a korcsmából a felső lépcsőn megcsuszott s a 4 lépcső lezuhanva oly szerencsétlenül esett, hogy fejét összezuanta s koponyacsontja megrepedt. — Esméletlen állapotban szállították be a kórházba, hol most élet-halál közt lebeg s megmaradásához igen kevés a remény.

Uj csendlegények. Az új szervezési szabályrendelet a IV-ik ker. mezőrendőrkapitánysághoz 18 új csendlegényt alkalmazott. Ezek közül 8 már a múlt hónapban, 10 pedig a tegnapi nappal foglalta el állását s az esküt a mai napon tették le a főkapitány kezébe. — A mezőrendőrkapitányság még legközelebb a szervezési szabályzat értelmében 6 mezőrendőrt kap s ezzel a teljes létszám ki lesz elégitve.

A Debreczeni Polgári kör f. hó 28-án vasárnap d. u. 3 órakor saját helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a t. tagok ezuton is meghivatnak. A közgyűlés tárgyai: 1) Évi jelentés. 2) a számvizsgáló bizottság jelentése. 3) az 1897 évi költségelőirányzat megállapítása. 4) a könyvtári bizottság jelentése. 5) tisztújítás 6) a számvizsgáló bizottság megalakítása. 7) Indítványok. Az elnökség.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet fe. hó 20-án Budapesten a Terézvárosi Casinó I. em. iermében VI ker. Andrássy ut 39 sz. tartandó alakuló közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1) A szövetkezet megalakulásának kimondása. 2) Az alapszabályok megállapítása. 3) Az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok megválasztása. 4) Az igazgatóság meghatalmazás adása arra nézve, hogy az alapszabályokon a törvényszék által netán kívánandó módosítások megtehesse.

Lichtblau Albert »Debreczeni katonai iskolájának« önkéntes jelöltje a cs. és kir. 12-dik hadtestparancsnokság előtt a f. hó 15 és 16-án megtartott vizgát v a l a m e n n y i e n k i t ü n ö s i k e r r e l tették le.

Figyelmeztetés. A kölcsönös-segélyzőegylet igazgatósága tisztelettel kéri mindazon tagjait, a kik a f. hó 21-én vasárnap tartandó

közgyűlésen szavazati jogukkal élni kívánnak, hogy igazoló jegyüket a hét folyamán az egylet helyiségében kiváltani szíveskedjenek, mert a közgyűlés napján a tömeges jelentkezés a közgyűlés menetét csak zavarja és a személy azonosságok és meghatalmazások megvizsgálása lehetetlenné válik.

KÖZGAZDASÁG.

A műtrágyák használatáról.

(Folytatás és vége.)

A kénsav ammon bár több nitrogént tartalmaz mint a chili salétrom, még sem képes előidézni oly gyors hatást, mert benne a nitrogén nem salétromsav alakjában van jelen, hanem mint ammon nitrogén. — Ammon nitrogént a növény nem képes azonnal felvenni, hanem annak, hogy növényi táplálék lehessen, előbb át kell alakulni salétrom nitrogénné, ez pedig időt igényel; — s így ez az oka, hogy gyors fejlődésre nem képes a növényt serkenteni. — Száraz időjárás esetén ha első évben nem is idéz elő termés többletet, azért veszendőbe nem megy, mert nem alakulhatván át salétromsavvá, megmarad ammon nitrogénnek s mint ilyen a talaj által lekötetik.

Nitrogén tartalma 20%. — Árpa q-ként 16—18 frt. Tavaszi veteményeink közül az árpa, zab, tengeri és köles kíván legtöbb könnyen oldható nitrogént s ez okból a nitrogén trágyák a növényeknél terméstöbblet előidézésére sikerrel használhatók, ha egyéb tápanyagban nincs hiány; megjegyzendő azonban, hogy a nitrogén aránytalan vagy mennyisége üveges törésű szemet ad, mely körülmény a sörárpánál és a tengerinél figyelembe veendő.

A fonalas növényeknél, továbbá a gyök és gumós növényeknél a termés mennyiségét szintén növeli, de pl. utóbbiak közül a cukkorrépánál a minőség rovására, ha csak egyáltalán megfelelő foszfortrágyát nem juttatunk a talajba.

Hüvelyes veteményeknél és takarmány növényeknél a nitrogén trágya alkalmazása felesleges, mert ezek nitrogén szükségletüket a levegőből is könnyen képesek megszerezni.

Dohány alá kénsavas ammon használandó s nem chilisalétrom, mert ez utóbbi konyhaó is tartalmazvan, az éghetőségét csökkenti.

A nitrogén trágyákkal eszközölt eddigi kísérletek eredménye azon szabályban foglalható össze, hogy a nitrogén trágyák hatása teljesen csak úgy érvényesül, ha a foszforsav is kellő mennyiségben van a talajban. — Ez okból a nitrogén trágyák foszfor trágyákkal keverve használandók és pedig: vagy ammon szuperfoszfát alakjában, melyben a nitrogén és foszfor már egyesítve van, — vagy külön chilisalétrom illetve kénsavas ammon és külön szuperfoszfát alakjában.

A foszfor trágyák közül a legnagyobb jelentőséggel bíró szuperfoszfát és Thomassalakkal végzett kísérletek eredménye következőkben összegezhető:

A szuperfoszfát foszforsav vízben oldható, tehát gyorsan hat, ellenben a Thomassalakkal vízben nem oldható, hanem csak savakban (pl. a talaj humus savában), tehát lassabban hat;

talajunk a szuperfoszfát bármilyen foszfor-szegény talajon érvényesíti hatását, ellenben a Thomassal csak a hidegebb, nedvesebb talajokon;

a szuperfoszfátot tavaszi vetemények alá elhíntethetjük őszzel, vagy tavasszal, s elhíntes után azonnal vagy sekélyen alászántjuk, vagy beboronáljuk, hogy a nap ne süsse, az eső közvetlenül ne érje, mert ez által oldhatóságából veszít; ellenben a Thomassalakat mint a talajvizben oldhatatlan foszfát trágyát, tavasziak alá feltétlenül őszzel kell elszórni és pedig lehetőleg az első szántás előtt, hogy így az ismételt szántások

és fogasolások véghezvitele által a talaj minden részével jól elkeveredjen;

a szuperfoszfátot nitrogéntrágyával keverten is használhatjuk, ellenben a Thomassalakat nem, tehát utóbbit istálló trágyával sem szabad keverni, mert a selak szabad mesze kihajtja a trágya nitrogénjét;

a szuperfoszfát oldhatósága a talajban évről-évre csökken, ellenben a Thomassalakat a kék emelkedik; ez okból utóbbi különösen évelő növényre, rétek és legelők trágyázásra használható.

Tavaszi gabonaféléknél egymagában való alkalmazása mindkettőnél bizonytalan hatású, ellenben a szuperfoszfát, nitrogén trágyával keverten eredményes.

Gyök és gumós növényeknél a foszfortrágya hatása kitünő, különösen akkor ha ezt őszzel szórjuk el, mert így jobban képes eloszlozni.

Hüvelyes és olajos veteményeknél hasonló hatású. — A dohánynál a szuperfoszfát termésközpontú hatása szemből, a Thomassalakkal csekélyebb. — Az éghetőségre lényegesebb befolyást nem gyakorol.

Luczerna és lóhere igen hálás a Thomassalakkal iránt, melyet ha a lóhere vagy luczerna védőnövényvel vettetik őszzel szórunk el, ha pedig védőnövény nélkül akkor tavasszal.

Rét és legelő területekre Thomassalakkal, melyet őszzel elhintve, azonnal befogaszolunk. — Thomassalakkal trágyával pl. káinittal keverve, a réti növényzet minősége nagyon javítja, különösen nem nagyon nedves tőzezes helyeken. —

Szuperfoszfátból kat. holdanként 120-150 kg-t adunk, a Thomassalakkal pedig 200-400 kg-t. Mindkettőnek ára 3 frt. — 4 frt. között ingadozik. —

A káli trágyák közül a koncentrált kálicsók és a káinitt jöhetnek figyelembe, bár mint előbb jeleztem, tekintettel azon körülményre, hogy talajunk kálium hiányt nem szokott szenvedni, jelentőségük nem nagy.

A káli trágyákkal hazánkban eszközölt kísérletek főképp a televenyidus láptalajokon, homok talajokon és tőzezes réteken hajítottak végre talajjavítás szempontjából s e helyeken bámulatos eredményeket idéztek elő.

Tavaszi veteményeink közül káli trágyával ugyiszólván csak a dohány alá tettettek ez ideig érdemleges kísérletek azon eredményre, hogy a kénsavas káli, mészben hiányt nem szenvedő talajokon jól hat.

Kassa, 1897. február 15.

G e r l ó c z y Géza
gazdasági tanintézeti tanár.

Sertésvásár.

febr. 17.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feüli súlyban) 51—52— krajczárig, közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 50—51 krajczárig. Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) 40—50 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi február 15-ik napján volt készlet 7740 darab, 1897 február hónap 16-án felhajtott 162 drb, 1897 február hónap 16-ik napján elszállított 418 drb, 1897 február hónap 17-ik napjára maradt készletben 784 drb. — A hízott sertés üzlet-irányzata élénk.

Budapesti konzám-sertésvásár. A fővárosi petróleum-rakodónál levő székesfővárosi konzám sertésvásár jelentése február 15-éről: Erkezett: 318 dr. Elszállított budapesti fogyasztásra 433 drb, vidékre 34 drb, elszállítatlan maradt 50 drb. — Napjára: 250—280 kgr. súlyban 51—52 kr. 300—380 kgr. súlyban 47—49 kr. maizcok — kr. különfélék 120—180 kgr. súlyban 48—50 és 1/2 kr.

Budapesti gabonátözsde.

febr. 17.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők:

B u s a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	7 65	80	8 20
"	77	7 80	81	8 25
"	78	7 90	82	8 25—8 30
Tiszavidéki ó	79	8 00	80	8 25
"	76	8 05	80	8 30
"	78	8 10	81	8 25—8 30
Pestvidéki ó	79	8 20	82	8 30—8 35
"	76	7 90	80	8 05
"	77	8 15	80	8 10
Fehérmegyei ó	78	8 15	81	8 10
"	79	8 10	82	8 20—8 25
"	76	8 20	82	8 25—8 30
Bácskai ó	77	7 95	80	8 05
"	78	7 85	80	8 05
"	79	8 00	82	8 10
Észak magy	76	7 75	80	8 10
"	77	7 85	80	8 10
"	78	7 95	81	8 10

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	6 40
" másodrendű	—	6 30
Árpa takarmánynak	60—62	4 30
" égetni való	62—64	5 40
" serfőzdei	64—66	6 50
Zab	39—41	3 90
Tengeri bánsági uj	—	3 55
" más nemű	—	3 30
Repce bánsági	—	3 40

CSARNOK

Egy detektív regénye.

— Ottolengui Rodrigótól —

— A Debreczen saját fordítása. —

(Folytatás.)

— A vonatvezető küldött önhöz, kezdett aztán beszélni. Mit akar tőlem?

— Semmit.

— Semmit? Hogyan?

— Igenis, semmit, mert hisz teljesen Önön áll, hogy megkísértem az ékszerit előkeríteni vagy sem? — Mert szükségemnek tartom kijelenteni, hogy hasonló esetekben én szoktam ezen a vonalon intézkedni, de csak abban az esetben, ha az elvesztő vagy karosult tulajdonos maga is kívánja ezt. Ohajtja tehát, hogy kutatást tegyek a lopott tárgyai után?

— Mindenesetre ohajtanám, ha ékszeremet vissza nyerhetném, mert hisz elég nagy értéket képviselnek, csak abban vagyok kétséges, hogy ily fontos ügyet reá bízzak egy detektívre?

— Hát ki mondta Önnek, hogy én detektív vagyok?

— Tehát nem detektív?

— De igen detektív vagyok, — felelte Barnes rövid habozás után — csak hogy mivel magán intéztem vagyok a tagja, inkább kerülhetem a feltűnést a tolvaj kikerítésénél; mert azt hiszem, hogy ez a legfőbb, a miért habozik a dologban megbizni?

— Ön igen éles elméjű. Mindenesetre vannak okaim, családi tekintetek, mik miatt kívánám, ha a dolog nem kerülne nyilvánosságra. És ha Ön biztosítana, hogy az ékszeremet képes lesz előkeríteni, a nélkül, hogy az újságokban meghurcolnának, gazdagon megjutalmaznám.

— Nagyon helyes! Magamra vállalom a dolgot, csak arra kérem, legyen szíves, válaszoljon néhány kérdésemre. Mindenekelőtt a nevét és címét kérem?

— Mitchel Róza vagyok és ezidő szerint East utca harminczadik szám alatt lakom. Még csak rövid ideje, hogy eljöttem New-Orleansból s most egy alkalmas lakást keresek.

Barnes előhuzta a jegyzőkönyvet és belejegyezte a nevet és lakást.

— Férjes?
— Özvegy; a férjem már néhány éve, hogy meghalt.

— Most beszéljünk az ékszerekről. Hát mégis, miért utazott Ön olyan nagy tömeg ékszerrel?

— Nem annyira ékszerrel, mint inkább rendkívüli szépségű, be nem foglalt gyémántokról, rubintokról, gyöngyökről és más nemes kövekről van szó. Boldogult férjemnek igen jelentékeny vagyona volt, de halála után majdnem egészen felemésztették az adósságok, csupán az a nagyobb összeg maradt reám, melylyel férjemnek egy előkelő olasz tartozott, aki szinte röviddel reá férjem után meghalt. A olasz végrendeletének a végrehajtói ugye egyeztek ki velem, hogy a drága köveket én tartsam meg az adósság fedezete gyanánt. S tegnap Bostonban meg is kaptam a köveket s ma már el is vesztettem. Szörnyűség, szörnyűség! Görcsösen tördelte a kezét, néhány köny gördült az arcára, Barnes pedig — ki látszólag most sem ügyelt reá — néhány perczig elgondolkodott.

— Es mit értek ezek az ékszerek?
— Százezer dollárt.
— Mily uton küldték el önnek? A kérdés igen egyszerű volt és Barnes egész gyanútlanul tette fel. Ep azért rendkívül elcsodálkozott az előidézett hatáson. Mert a hölgy helyéről felugrott és egész viselkedésében elváltozott.

— Most nem válaszolhatok, felelte ajkait összeszorítva. Talán már is sokat fecsegetem egy idegen előtt. Hanem jöjjön el ma este a lakásomra, akkor minden részletet közlök önnek, ha ugyan önre bízom a dolgot. De ha nem, akkor is megjutalmazom eddigi fáradságaiért. Magamat ajánlom.

Barnes elgondolkozva tekintett utána s fel sem kelt helyéről.

— Azt hiszem, hogy ez az asszony hazudik, mondta magában és visszatért a kocsijába, ahol két urat ép akkor koboztak ki, akiket ugy látszott, különösen mulattatott ez a tréfa eset. Az utasok mind készségesen vetették alá magukat a vizsgálatnak, miközben Barnes saját szakaszában várakozott. Valami huszonhat év körüli csinos fiatal ember lépett li a 8-as szemből, ki átment az öltöző szobába. Barnes utána ment s együtt léptek be a dohányzó szobaszba. Alig foglalt helyet, midőn ismét egy ur lépett be, aki a 8-as szam másik utasa lehetett. Mig ez mosakodott a vonatvezető a tolvajlást elbeszélve, felkérte az első urat, hogy átvizsgálhassa. Még néhány percz volt hátra s lérték New-Yorkot, és az utasokat e kettő kivételével már mind megvizsgálták. E kettő előkelőbbnek látszott valamennyinél. Annál inkább elbámult a vonatvezető, midőn észrevette, hogy a fiatal ur, mily nyughatatlan le t. amidőn a tolvajlásra fordította a beszédet. Elsápadt, dadogni kezdett s alig tudott szólni.

(Folyt. köv.)

Debreczeni városi színház.

Folyó szám. 141. XXXII-ik éretlet sz.

Ujdonság itt először!

Pénteken 1897. évi február hó 19-én.

Celestin apó.

Vígoperette 3 felvonásban írták: M. Ordoneau és H. Kerce-el fordította: Makay Emil és Reiner Ferencz zenéjét szerző: Audran.

Személyek:

Pontaille báró
Pamella neje
Clemennine leányok
Gustave
Des Accacias gróf
Des Accacias gróné

Sziklay Miklós
Loeserekné Giza
Kálay Lujza
Bekessy Gyula
Benedek Gyula
Olaszné Julia

Goutran vicomte a fiuk
Morean, kertész

Falempin } közjegyzők

Ratinat }
Palle flantino grófné

Marcitte inas,
Marciette szobaleány Pontoi-

lacnál

Horáce } boltos legények

Andrée }
Madellosi, kertész leány

Bohócz
Óriás hölgy

Propeller kapitány

Sosthene
Postás

Leo
Jenni

Bertha
Cecile

Mindkét nembeli vendégek, kertészek, kertész

leányok, Cselédség, Komédiások, matrözok,

parasztok. Történik az 1-ső és 3-ik felvonas

Parisban Pontaille lakásán a 2-ik a Saint du

jövri „Tyukketrecz” koremban.

Holnap 1897 február 20-án szombaton

másodszor

UGYANAZ.

Szerkesztői üzenetek.

Andrée. Azt kérdelek tőlem, vajjon ifj. M. Gy. k. barátunk ifju neje tényleg olyan „tüneményeszerű” szépség-e? Nem, barátom, nem az, belátom magam is, mert az a kifejezés azt jelenti, hogy csak tün-

ményszerűleg, néha szép, róla pedig ez csak ugyan nem mondható, mert ő n g a m i n d i g és állandóan s Isten segítségével még igen sokáig egyformán szép. Ez az igazság!

Ifj. M. Gy. Többet levélben írok, ott köszönöm meg, amit neked, de itt is szóba hozom, hogy a mézes hetek után már bizony megszólalhatnál a mi lapunkban is!!!

Nyilt-tér.

Egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer a

Ferencz József-

keserűviz,

a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

keserűvizek tulajdonképe ni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatásu.

A millenniumi nagy éremmel egyedül tün-tettetett ki.

Kéretik csak Ferencz József-keserűviz, nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni.

Kapható mindenütt. (Az igazgatóság Budapesten.)

Meghívás.

A Közgazdasági bank részvénytársaság

V-ik évi

rendes közgyűlését

1897. évi február hó 28-án d. e. 10 órakor tartja meg

Debreczenben, a városháza nagy tanácstermében,

melyre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen jogaikat csak ugy gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyűlés előtt legalább három nappal a társulat pénztáránál vagy Budapesten a magyar- ipar és kereskedelmi banknál leteszik.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság évi jelentése a lefolyt 1896. évi üzletről.
2. A felügyelő bizottság jelentése s ennek kapcsán:
3. Határozat hozatal a mult évi nyereség felosztására és az igazgatóság e tárgybani indítványára vonatkozólag.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása vagy megtagadása feletti határozat hozatal.
5. Alapszabályank értelmében sorsolás után kilépett 2 igazgatósági tag helyének 3 évre s az időközben leköszönt 1 igazgatósági tag helyének egy évre leendő betöltése.
6. Az igazgató-tanácsból sorshuzás után kilépett 6 tag helyének 3 évre leendő betöltése.

Debreczenben, 1897. február 2-án tartott ülésünkben.

Az igazgatóság.

JEGYZET: Az évi mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése 8 nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában a részvényesek rendelkezésére áll.

